

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет спеціальної освіти, психології і соціальної роботи
Кафедра соціальної роботи

Кваліфікаційна робота
магістра

з теми: **«Юридичний механізм забезпечення права на соціальний захист»**

Виконав: магістрант 2 курсу,
Sz1-M22групи
спеціальності 232 Соціальне забезпечення
Фурман Мирослав Григорович

Керівниця: **Опалюк Т.Л.**,
доктор педагогічних наук, професор,
декан факультету спеціальної освіти,
психології і соціальної роботи

Кам'янець-Подільський – 2024 рік

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРАВА НА СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ.....	7
1.1 Загальні риси та юридична характеристика права на соціальний захист.....	7
1.2 Визначення та структура права на соціальний захист.....	17
1.3 Юридичний механізм права на соціальний захист.....	26
Висновки до першого розділу	33
РОЗДІЛ 2 СТАНДАРТИ ПРАВА НА СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ.....	34
2.1 Міжнародні стандарти права на соціальний захист.....	34
2.2 Європейські стандарти права на соціальний захист.....	41
2.3 Законодавство України в галузі утвердження права на соціальний захист.....	48
Висновки до другого розділу.....	56
РОЗДІЛ 3 МЕХАНІЗМ ЗАХИСТУ ПРАВА НА СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ.....	57
3.1 Форми захисту права на соціальний захист.....	57
3.2 Способи захисту права на соціальний захист.....	64
Висновки до третього розділу.....	71
ВИСНОВКИ	73
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	76

ВСТУП

Актуальність теми. На сучасному етапі розвитку суспільства для людини недостатньо просто жити в умовах, що відповідають державним соціальним стандартам, та отримувати мінімальні набори продуктів харчування, непродовольчих товарів і послуг, щоб відчувати себе повністю захищеною у всіх аспектах життя. Особливо яскраво відчувається недостатність цих критеріїв у людей, які опинилися в ситуації економічної нестабільності та соціального неблагополуччя, викликаного соціальними ризиками, оскільки вони, як правило, позбавлені або суттєво обмежені у можливостях задовольнити свої основні потреби. У таких випадках відповідальність за забезпечення соціального захисту покладається на державу через органи влади, місцевого самоврядування, підприємства, установи, організації всіх форм власності та інших суб'єктів, які в процесі своєї діяльності реалізують право людини на соціальний захист.

Актуальність теми дослідження обумовлена також потребою закріплення в галузевому законодавстві України чіткого визначення терміна «право на соціальний захист», яке досі відсутнє, незважаючи на те, що в Конституції України, численних законах та підзаконних нормативно-правових актах ця категорія використовується. Без якісного понятійно-категоріального апарату неможливо ефективно задовольнити інтереси фізичних осіб у отриманні конкретних видів соціального захисту, що є необхідним для запобігання, подолання або пом'якшення негативних наслідків соціальних ризиків та адаптації до нових умов життя. Також не отримав комплексного нормативного закріплення юридичний механізм забезпечення досліджуваного права.

Дослідженню юридичного механізму забезпечення права на соціальний захист у різні періоди були присвячені наукові праці таких учених, як: В. С. Андреев, А. Л. Благодир, В. Я. Бурак, М. Л. Захаров, Р. І. Іванова, В. Л. Костюк, О. Л. Кучма, І. М. Ласько, А. М. Лушніков, О. Є. Мачульська,

О. В. Москаленко, Н. Р. Нижник, П. Д. Пилипенко, С. М. Прилипко, В. А. Рудик, С. М. Синчук, І. М. Сирота, Н. М. Стаховська, Б. І. Сташків, В. А. Тарасова, О. В. Тищенко, Е. Г. Тучкова, М. Ю. Федорова, М. В. Філіпова, Г. І. Чанишева, О. Г. Чутчева, В. Ш. Шайхатдінов, М. М. Шумило, Н. В. Щукіна та ін.

Враховуючи вагомий внесок зазначених науковців у вивчення юридичного механізму забезпечення права на соціальний захист, слід зазначити, що багато теоретичних і практичних аспектів цієї теми залишаються недостатньо дослідженими, розглянутими лише частково або не мають чіткого вирішення. Питання визначення терміна юридичного механізму забезпечення права на соціальний захист, його структури, а також механізмів охорони цього права і форм захисту залишаються відкритими для подальшого вивчення.

Об'єктом дослідження є правовідносини у сфері соціального захисту.

Предметом дослідження є юридичний механізм забезпечення права на соціальний захист.

Мета дослідження. Метою роботи є розвиток теорії права соціального забезпечення щодо юридичного механізму забезпечення права на соціальний захист.

Для досягнення мети вирішувалися наступні **завдання**:

1. Визначити та охарактеризувати загальні риси та юридичну своєрідність права на соціальний захист.
2. Сформулювати визначення поняття права на соціальний захист та розкрити його структуру.
3. Розкрити особливості міжнародних та європейських стандартів права на соціальний захист та визначити стан відповідності їм положень національного законодавства України у сфері соціального захисту.
4. Охарактеризувати особливості способів захисту права на соціальний захист.

Методи дослідження. Методологічною основою дослідження є дві

групи методів наукового пізнання: загальнонаукові (діалектичний, історичний, формально-логічний, системного аналізу) та спеціальні (порівняльно-правовий і метод тлумачення правових норм). Застосування діалектичного та історичного методів дозволило проаналізувати розвиток теорії права соціального забезпечення щодо визначення поняття права на соціальний захист. За допомогою формально-логічного методу та методу системного аналізу визначені поняття права на соціальний захист, права на соціальне забезпечення. Порівняльно-правовий метод та метод тлумачення правових норм використовувалися при дослідженні стану відповідності національного законодавства у сфері соціального захисту міжнародним та європейським стандартам права на соціальний захист.

Практичне значення дослідження полягає в тому, що викладені в дипломній роботі висновки і пропозиції можуть бути використані: для студентів при вивченні спеціальностей «Соціального забезпечення» та «Соціальної допомоги», для працівників Департаменту та Центру соціального захисту населення.

Експериментальна база: Департамент соціального захисту населення Виконавчого комітету Кам'янець-Подільської міської ради Хмельницької області; Управління соціального захисту населення Кам'янець-Подільської районної державної адміністрації Хмельницької області (м. Кам'янець-Подільський Хмельницької області).

Апробація результатів дослідження. Матеріали кваліфікаційної роботи магістра були апробовані на Всеукраїнській науково-практичній конференції «Актуальні проблеми соціальної роботи: досвід і перспективи» (м. Кам'янець-Подільський, 1 листопада 2022 року).

Публікації. За результатами проведеного дослідження опубліковано статтю у співавторстві з науковим керівником «Становлення та розвиток законодавства про соціальний захист сімей з дітьми». Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка / за ред. Л.П.

Мельник, Т.Л. Опалюк. Серія: соціально-педагогічна. Кам'янець-Подільський : Видавець Ковальчук О.В, 2022. Вип. 37. С. 118-127.

Структура та обсяг роботи. Робота містить наступні складові: вступ, три розділи, висновки та список використаних джерел, який містить 82 позиції. Загальний обсяг роботи становить 84 сторінки, з них основного тексту – 75 сторінок.

ВИСНОВКИ

Здійснене дослідження юридичного механізму забезпечення права на соціальний захист дає змогу зробити наступні висновки:

Відповідно першого завдання дослідження нами визначено та охарактеризовано загальні риси та юридичну своєрідність права на соціальний захист.

Характерними рисами права на соціальний захист як суб'єктивного права людини є: 1) визнання його мірою можливої поведінки; 2) механізм забезпечення цього права врегульований міжнародно-правовими актами, актами національного законодавства, договірними актами; 3) спрямовання на задоволення інтересу особи; 4) забезпечення цього права можливе виключно шляхом виконання обов'язків соціально зобов'язаними суб'єктами всіх форм власності та господарювання; 5) цим правом наділена кожна людина, яка на законних підставах перебуває на території держави; 6) можливість реалізації права пов'язана з категорією соціального ризику; 7) реалізація цього права фінансується за рахунок джерел, не заборонених законом; 8) право на соціальний захист реалізується в різних організаційно-правових формах; 9) комплексний характер; 10) державна гарантованість права.

Ознаками юридичного механізму забезпечення права на соціальний захист є: комплексний характер, що проявляється у взаємозалежності та взаємоузгодженості, системності його елементів; забезпечення права на соціальний захист здійснюється за допомогою різноманітних заходів та засобів: матеріально-технічних, організаційно-управлінських, ідеологічних (соціально-політичних), а також спеціально-юридичних, які мають ключове значення; спрямованість на забезпечення якості та ефективності нормативно-правових актів, що визначають структуру права та соціальний захист та безпосередньо закріплюють механізми його реалізації, охорони та захисту, а також задоволення інтересу людини щодо отримання конкретних видів соціального захисту задля попередження, подолання та/або пом'якшення

несприятливих наслідків соціальних ризиків, адаптації до нових умов життєдіяльності; забезпечення права на соціальний захист відбувається шляхом вжиття вищеназваних заходів та засобів самою уповноваженою особою, органами державної влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами, організаціями всіх форм власності та підпорядкування, інститутами громадянського суспільства, судами та іншими суб'єктами, які можуть бути залучені до відповідного процесу в момент утвердження, реалізації, охорони чи захисту права на соціальний захист.

Відповідно другого завдання дослідження право на соціальний захист є закріпленою нормативно-правовими актами (міжнародними та національними) мірою можливої поведінки людини, спрямованою на задоволення інтересу щодо отримання комплексу матеріальних благ та нематеріальних заходів для попередження, подолання чи пом'якшення несприятливих наслідків соціальних ризиків, адаптації до нових умов життєдіяльності шляхом реалізації обов'язків соціально зобов'язаними суб'єктами всіх форм власності та господарювання.

Відповідно третього завдання дослідження можна констатувати відповідність нормативно-правових актів України у визначеній сфері міжнародним стандартам права на соціальний захист. В окремих випадках національна практика соціального захисту навіть перевищує міжнародні стандарти. У той же час низка положень міжнародно-правових актів, які закріплюють стандарти права на соціальний захист, не знайшли свого відображення в актах національного законодавства України, у зв'язку з чим доцільно внести зміни та доповнення до низки нормативно-правових актів України з метою забезпечення ефективної імплементації міжнародних стандартів права на соціальний захист у національну юридичну практику.

Статті 46, 48 Конституції України викласти у такій редакції:

«Стаття 46. Кожен має право на соціальний захист, що включає право на забезпечення його в разі повної, часткової або тимчасової втрати

працевдатності, втрати годувальника, безробіття з незалежних від нього обставин, а також у старості та в інших випадках, передбачених законом, та право на попередження настання соціальних ризиків.

Це право гарантується загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням за рахунок страхових внесків громадян, підприємств, установ і організацій, а також бюджетних та інших джерел соціального забезпечення; створенням мережі державних, комунальних, приватних закладів для догляду за непрацевдатними.

«Стаття 48. Кожен має право на гідний життєвий рівень для себе і своєї сім'ї, що включає гідне харчування, одяг, житло, освіту, медичну допомогу та неухильне поліпшення умов життя». Доповнити Кодекс України про адміністративні правопорушення ст. 44-4 такого змісту:

«Стаття 44-4. Ухилення від обов'язкових профілактичних щеплень
Ухилення від проведення обов'язкових профілактичних щеплень відповідно до затвердженого календаря щеплень за відсутності відповідних медичних протипоказань, – тягне за собою накладення штрафу від трьох до п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Відповідно четвертого завдання дослідження з'ясовано, що способами захисту права на соціальний захист є дії юрисдикційних органів, уповноваженої особи або її законного, уповноваженого, договірною представника з метою забезпечення припинення, усунення порушень права, його визнання або поновлення, задоволення інтересу щодо отримання конкретного виду соціального захисту у визначеному нормативно-правовими актами порядку і відшкодування шкоди, що спричинена порушенням суб'єктивного права особи на соціальний захист.

Способи захисту права на соціальний захист різняться залежно від форми захисту відповідного права, що зумовлено відмінностями правового статусу суб'єкта, який відповідний спосіб захисту застосовує: спеціально уповноважений орган чи особа, право якої порушене, особисто або через представника.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аналіз практики застосування судами. Ст. 16 Цивільного кодексу України. Верховний Суд України. URL: <http://www.scourt.gov.ua>. (дата звернення: 25.10.2024).

2. Андріїв В. М. Система трудових прав працівників та механізм їх забезпечення: дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.05. Одеса. 2012. 402 с.

3. Бориченко К. В. Європейські стандарти права на соціальний захист. *Правове життя сучасної України: у 2 т.: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 17 трав. 2019 р.)* / відп. ред. Г. О. Ульянова. Одеса: Видавничий дім «Гельветика». 2019. Т. 1. С. 545-547.

4. Бориченко К. В. Поняття та зміст принципу правової визначеності у праві соціального забезпечення. *Актуальні проблеми соціального права. Випуск IV: науково-практичний посібник. Збірник матеріалів учасників Всеукраїнських соціальних програм (заходів) ВГОІ «Інститут реабілітації та соціальних технологій» у 2017 р.* / за заг. ред. Іншина М. І., Костюка В. Л., Мельника В. П. К.: ПВГОІ «ІР СТ Україна». 2018. С. 35-39.

5. Бориченко К. В. Поняття юридичного механізму забезпечення права на соціальний захист. *Актуальні проблеми соціального права. Випуск 5. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Українська правнича наука: основні тенденції розвитку в умовах євроінтеграції» 10 листопада 2017 року.* Львів: «ГАЛИЧ-ПРЕС». 2017. С. 43-46.

6. Бориченко К. В. Право на соціальний захист у системі прав людини. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право».* 2017. Вип. 45. С. 127-131.

7. Бориченко К. В. Право на соціальний захист як позитивне право. *Розвиток трудового права і права соціального забезпечення: теорія і практика: тези доп. та наук. повідомл. учасників VIII Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 05 жовт. 2018 р.)* / за ред. О. М. Ярошенка. Харків: ФОП Панов А.Н. 2018. С. 447-451.

8.Бориченко К. В. Право на соціальний захист як соціальне право особистості. *Одеські юридичні читання: матеріали міжнародної науково-практичної конференції* (м. Одеса, 10-11 листопада 2017). Одеса: Видавничий дім «Гельветика». 2017. С. 74-77.

9.Бориченко К. В. Правова природа права на захист соціально-забезпечувального права. *Актуальні питання удосконалення законодавства про працю та соціальне забезпечення* : тези доп. та наук. повідомл. учасників VII Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 29 верес. 2017 р.). Харків: Право. 2017.С. 420-423.

10. Бориченко К. В. Щодо визначення змісту права на соціальний захист. *International scientific and practical conference «Legal practice in EU countries and Ukraine at the modern stage»: Conference proceedings, January 25-26, 2019.* Arad: Izdevnieciba «Baltija Publishing». С. 233-236.

11. Бориченко К. В. Щодо визначення поняття «способів захисту права на соціальне забезпечення». *Правове забезпечення соціальної сфери*: матер. VIII Міжнар. наук. конф. студ., аспір. та молодих учених / за заг. ред. д.ю.н., проф. Чанишевої Г. І. Одеса: Фенікс. 2017. С. 268-271.

12. Бориченко К. В. Щодо визначення сутності поняття «право на соціальне забезпечення». *Актуальні проблеми трудового законодавства, законодавства про державну службу та службу в правоохоронних органах: матеріали VII Всеукраїнської науково-практичної конференції* (м. Харків, 16 листопада 2018 р.).Х.: Харків. нац. ун-т внутр. справ. 2018. С. 117-120.

13. Бориченко К. В. Юридичний механізм забезпечення права на соціальний захист: проблеми теорії та практики: монографія. Одеса: Фенікс. 2019. 552 с.

14. Гуйван П. Д. Якість закону як елемент визначеності правової норми. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція.* 2017. №28. С. 132-136.

15. Деякі питання надання одноразової натуральної допомоги «пакунок малюка»при народженні дитини: Наказ Міністерства соціальної політики

України від 17 липня 2018 року №1025. *Офіційний вісник України*. 2018. №61. Ст. 2123.

16. Деякі питання реалізації пілотного проекту із надання при народженні дитини одноразової натуральної допомоги «пакунок малюка»: Постанова Кабінету Міністрів України від 20 червня 2018 року №512. *Офіційний вісник України*. 2018. №54. Ст. 1884.

17. Деякі питання соціальної підтримки осіб, яких було незаконно позбавлено особистої свободи: Постанова Кабінету Міністрів України від 31 січня 2018 року №38. *Офіційний вісник України*. 2018. №13. Ст. 447.

18. Доповідь про соціальний захист в світі 2017-2018. Загальний соціальний захист для досягнення цілей в галузі стійкого розвитку. Вільне резюме. URL: <https://www.social-protection.org>. (дата звернення: 10.10.2024).

19. Європейська конвенція про соціальну та медичну допомогу та Протокол до неї (ETS №14) від 11 грудня 1953 року. *Акти європейського права із соціальних питань*. К.: Парламентське вид-во. 2005.

20. Загальна декларація прав людини, прийнята і проголошена резолюцією 217 А (III) Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948 року. *Офіційний вісник України*. 2008. №93. Ст. 3103.

21. Запара С. І. До питання про сутність міжнародного соціального стандарту. *Актуальні проблеми регулювання відносин у сфері праці і соціального забезпечення*: тези доп. та наук. повідом. учасн. III Міжнар. наук.-практ. конф. Харків: Кросроуд. 2011. С. 443-447.

22. Інформаційні матеріали для підготовки проекту рекомендацій Комітету за результатами слухань на тему: «Проблеми формування прожиткового мінімуму в Україні». URL: <http://www.ombudsman.gov.ua/ua/all-news>. (дата звернення: 03.11.2024).

23. Кайтанський О. С. Правове забезпечення соціального захисту молоді в Україні: монографія. Одеса: Фенікс. 2015. 204 с.

24. Класифікатор категорій адміністративних справ, затверджений рішенням Ради суддів адміністративних судів України від 31 жовтня 2013 року

№ 114. URL: <https://court.gov.ua/userfiles/Klassif.pdf>. (дата звернення: 02.11.2024).

25. Козюрба М. І. Верховенство права і Україна. *Право України*. 2012. №1-2. С. 30-63.

26. Конвенція МОП №102 про мінімальні норми соціального забезпечення від 28 червня 1952 року. *Конвенції та рекомендації, ухвалені Міжнародною організацією праці. 1919-1964*. Т. I. Женева: Міжнародне бюро праці. 1964.

27. Конвенція МОП №117 про основні цілі та норми соціальної політики від 22 червня 1962 року. *Офіційний вісник України*. 2015. №80. Ст. 2660.

28. Конвенція ООН про статус біженців від 28 липня 1951 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_011. (дата звернення: 29.10.2024).

29. Конвенція про права осіб з інвалідністю (Конвенція про права інвалідів) від 13 грудня 2000 року. *Офіційний вісник України*. 2010. №17 / №101 (2009, Ст. 3496). Ст. 799.

30. Костюк В. Л. Європейські соціальні стандарти в контексті сучасної моделі джерел права соціального забезпечення: науково-теоретичний аспект. *Наукові записки НаУКМА. Юридичні науки*. 2018. Том 1. С. 68-73.

31. Краснов Є. В. Захист прав у сфері соціального забезпечення: навч.-метод. посібник. Одеса: Фенікс. 2015. 118 с.

32. Лагутіна І. В. Юридичний механізм забезпечення особистих немайнових прав працівників: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.05. Одеса, 2015. 39 с.

33. Малюга Л. Ю. Європейські соціальні стандарти: сучасний стан та шляхи імплементації у соціальне законодавство України. *Журнал східноєвропейського права*. 2018. №48. С. 70-76.

34. Медвідь А. О. Поняття права на соціальне забезпечення. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Юриспруденція»*. 2016. №21. С. 92-94.

35. Міжнародні соціальні стандарти: [навч. посіб.] / авт.: А. М. Юшко, Н. М. Швець; за заг. ред. В. В. Жернакова. Х.: Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого». 2013. 121 с.
36. Москаленко О. В. Загальновизнані європейські вимоги до соціального страхування населення. *Право та інновації*. 2014. №4 (8). С. 132-141.
37. Окунів І. С. Загально-теоретичні засади правового статусу суб'єкта права: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01. К. 2009. 20 с.
38. Олійник А. Ю. Конституційно-правовий механізм забезпечення основних прав людини і громадянина в Україні: монографія. К.: Алерта, КНТ, Центр навчальної літератури. 2008. 153 с.
39. Прилипко С. М. До питання співвідношення «приватного» та «публічного» у праві соціального забезпечення. *Держава і право. Серія «Юридичні і політичні науки»*. 2006. Вип. 32. С. 44-50.
40. Пищуліна О. Наближення якості життя окремих груп населення (у першу чергу найменш захищених) до європейських соціальних стандартів: підсумки та пропозиції щодо прискорення просування України до цих стандартів. Аналітична записка. URL: <http://old.niss.gov.ua/Monitor/December2009/07.htm> (дата звернення: 01.11.2024).
41. Правове регулювання соціального захисту осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи: монографія / за заг. ред. проф. Ярошенка О. М. Харків: Юрайт. 2014. 336 с.
42. Про безплатний проїзд пенсіонерів на транспорті загального користування: Постанова Кабінету Міністрів України від 17 травня 1993 року №354. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/354-93-%D0%BF>. (дата звернення: 13.10.2024).
43. Про благодійну діяльність та благодійні організації: Закон України від 5 липня 2012 року №5073-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. №25. Ст. 252.

44. Про внесення змін до статті 5 Закону України «Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям»: Закон України від 2 березня 2015 року №221-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. №17. Ст. 124.

45. Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення: Закон України від 24 лютого 1994 року №4004-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. №27. Ст. 218.

46. Про затвердження Положення про Державну соціальну службу України: Постанова Кабінету Міністрів України від 22 травня 2019 року №458. *Офіційний вісник України*. 2019. №47. Ст. 1601.

47. Про охорону дитинства: Закон України від 26 квітня 2001 року №2402-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. №30. Ст. 142.

48. Про підвищення рівня соціального захисту громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи: Постанова Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року №1210. *Офіційний вісник України*. 2011. №92. Ст. 3343.

49. Про прожитковий мінімум: Закон України від 15 липня 1999 року №966-XIV. *Відомості Верховної Ради України*. 1999. №8. Ст. 348.

50. Про прожитковий мінімум: Закон України від 15 липня 1999 року №966-XIV. *Відомості Верховної Ради України*. 1999. №8. Ст. 348.

51. Про ратифікацію Європейської соціальної хартії (переглянутої): Закон України від 14 вересня 2006 року №137-V. *Відомості Верховної Ради України*. 2006. № 43. Ст. 418.

52. Про ратифікацію Конвенції Міжнародної організації праці про мінімальні норми соціального забезпечення №102: Закон України від 16 березня 2016 року №1024-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. №16. Ст. 161.

53. Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні: Закон України від 6 жовтня 2005 року №961-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2006. №2-3. Ст. 36.

54. Про соціальні послуги: Закон України від 17 січня 2019 року

№2671-VIII. *Офіційний вісник України*. 2019. №34.

55. Про утворення Державної соціальної служби України: Постанова Кабінету Міністрів України від 12 грудня 2018 року №1070. *Офіційний вісник України*. 2019. №2. Ст. 35.

56. Проект Соціального кодексу України від 15 лютого 2013 року № 2311. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?pf3516=2311&skl=8. (дата звернення: 11.10.2024).

57. Рабінович П. М. Основи загальної теорії права та держави. К.: Атіка. 2001. 176 с.

58. Радзієвська В. В. Формування правового визначення поняття механізму забезпечення прав і свобод людини та громадянина. *Права людини в умовах сучасного державотворення: теоретичні і практичні аспекти: зб. тез доповідей за матеріалами IV Міжнародної науково-практичної конференції студентів і молодих вчених (11-12 грудня 2009 року) / Державний вищий навчальний заклад «Українська академія банківської справи Національного банку України»*. Суми. 2009. С. 39-41.

59. Резолюція Генеральної Асамблеї ООН встановлення міжнародних стандартів у сфері прав людини від 4 грудня 1986 року №41/120. URL: <http://daccess-dds-ny.un.org>. (дата звернення: 28.10.2024).

60. Реформа прожиткового мінімуму: Міністр соцполітики розповіла деталі. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society.html>. (дата звернення: 03.11.2024).

61. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Рисовський проти України» від 20 жовтня 2011 року (заява №29979/04). *Офіційний вісник України*. 2013. №12. Ст. 488.

62. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Юрій Миколайович Іванов проти України» (заява №40450/04) від 25 жовтня 2009 року. *Офіційний вісник України*. 2010. №13. Ст. 651.

63. Рішення Європейської комісії з прав людини «Карло Боффа та 13 інших проти Сан-Марино» від 15 січня 1998 року (заява №26536/95). URL:

<https://www.echr.coe.int>. (дата звернення: 01.11.2024).

64. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 51 народного депутата України щодо відповідності Конституції України(конституційності) положень статті 92, пункту 6 розділу Х «Перехідні положення» Земельного кодексу України (справа про постійне користування земельними ділянками) від 22 вересня 2005 року №5-рп/2005. *Офіційний вісник України*. 2005. №39. Ст. 2490.

65. Руднєва О. М. Міжнародні стандарти прав людини та їх роль в розвитку правової системи України: теоретична характеристика: автореф. дис. д-ра юрид. наук: 12.00.01. Харків. 2011. 20 с.

66. Руднєва О. М. Поняття та ознаки міжнародних стандартів прав і свобод людини. *Держава і право*. 2010. Вип. 49. С. 17-42.

67. Сенюта І. Я. Медичне право: право людини на охорону здоров'я: Львів: Астролябія. 2007. 224 с.

68. Синчук С. М. Правовідносини соціального забезпечення: суб'єкти, зміст, об'єкти: монографія. Львів: ЛНУ імені Івана Франка. 2015. 422 с.

69. Синчук С. М. Органи місцевого самоврядування в системі органів, що забезпечують реалізацію права особи на соціальний захист. *Розвиток трудового права і права соціального забезпечення: теорія і практика: тези доп. та наук. повідомл. учасників VIII Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 05 жовт. 2018 р.)*. Харків: ФОП Панов А.М. 2018. С. 498-500.

70. Скакун О. Ф. Теорія держави і права. Х.: Консум. 2005. 656 с.

71. Слінько Т. М. Міжнародно-правові стандарти в галузі прав людини та їх відображення в Конституції України. *Права людини і демократія: зб. наук. ст. за матеріалами наук. конф., м. Харків, 15 трав. 2018 р.* Харків. 2018. С. 30-34.

72. Сташків Б. І. Гарантії права на соціальне забезпечення: навчальне видання. Чернігів: Чернігівський державний інститут права, соціальних технологій та праці. 2011. 100 с.

73. Тарасенко В. С. Реформа прожиткового мінімуму в Україні. *Правова*

позиція 2019. Вип. 4 (25). С. 19-24.

74. Христова Г. О. Типи позитивних зобов'язань держави щодо прав людини у світлі юриспруденції Страсбурзького суду. *Юрист України*. 2013. №2 (23). С. 11-19.

75. Шевчук С. Концепція позитивних обов'язків держави у практиці Європейського суду з прав людини. *Право України*. 2010. №2. С. 55-94.

76. Яковлєва Г. Зміст поняття конституційного права людини на соціальний захист. *Підприємство, господарство і право*. 2017. №2. С. 100-104.

77. Ярошенко О. М. Значення соціального забезпечення у соціальній державі. *Сфера дії трудового права та права соціального забезпечення: матеріали V Всеукраїнської наук.-прак. конф. (м. Харків, 28 жовтня 2016 р.)*. Х.: ХНУВС. 2016. С. 345-348.

78. Conclusions 2017 - Moldova - Article 12-3. URL: <http://hudoc.esc.coe.int/eng?i=2017/def/MDA/12/3/EN>. (дата звернення: 01.11.2024).

79. Conversione in legge, con modificazioni, del decreto-legge 7 giugno 2017, n. 73, recante disposizioni urgenti in materia di prevenzione vaccinale (approvato dal Senato). *GU General Series* n.130 del 07.06.2017.

80. Execution of Judgments of the Court of Human Rights. Pending cases current state of execution/ Ukraine. URL: <http://www.echr.coe.int/>. (дата звернення: 03.11.2024).

81. National Transposition Measures Communicated by the Member States concerning Council Directive 2015/18/EU of 8 March 2016 implementing the revised Framework Agreement on parental leave concluded by BUSINESSEUROPE, UEAPME, CEEP and ETUC and repealing Directive 96/34/EC (Text with EEA relevance). URL: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/NIM/?uri=CELEX:32010L0018>. (дата звернення: 23.10.2024).

82. Servais J.-M. *International Labour Law*. 2nd ed. The Hague. Kluwer Law International. 2019. P. 95.